

становищем особи яка визначає покарання суто з суб'єктивних поглядів на діяння особи та з іншого боку смертна кара необхідна для запобігання особливо тяжких злочинів проти людини для того, щоб особа, яка має намір вчинити злочин розуміла, що за такий злочин вона може поплатитися не тільки своєю свободою або матеріальним станом, а ще і життям.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://uk.wikipedia.org/wiki/Смертна_кара.
2. <http://np.org.ua/2012/04/smertna-kara-yak-najzhorstokishe-porus/>.
3. <http://www.amnesty.org.ua/node/35>.
4. <http://www.amnesty.org.ua/node/35>.

Левицький Сергій Валентинович

курсант 3 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ

Науковий керівник: Шаблюстий В.В.
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 361-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

За останні кілька десятиліть дуже значного прогресу зазнали комп'ютери (ЕОМ), програмне забезпечення та, як не прикро, зросла кількість злочинів пов'язана з їх використанням, а перш за все – розробку, використання і розповсюдження програм, що спрямовані створення перешкод в роботі комп'ютерів, локальних та глобальних мереж, а також зміну, використання та знищення інформації. На жаль, кількість шкідливого програмного забезпечення неухильно зростає.

При врахуванні суспільної небезпеки від злочинів, передбачених статтею 361-1 Кримінального кодексу України (далі – ККУ), то актуальність даної теми є доволі високою і потребує дослідження.

Досліджуватись в даній роботі буде не суспільна небезпечність вищезазначеного злочину, а особливості об'єктивної сторони при кваліфікації даного діяння, адже на сьогоднішній день все ще виникають проблеми при визначенні складу злочинного передбаченого ст. 361-1 ККУ.

Як свідчить практика, введення змін до законодавчого акту не завжди поліпшує якість роботи здійснюваною людиною. Основною проблемою вважається недостатня кількість знань або небажання особи більш детально вивчати не тільки проблему, а й її суть. І саме при достатній підготовці та відповідних знаннях буде отриманий ефект при кваліфікації того чи іншого суспільно небезпечного діяння, в тому числі і передбаченому ст. 361-1 ККУ.

Ст. 361-1 КК України встановлює кримінальну відповідальність за створення з метою використання, розповсюдження або збуту, а також розповсюдження або збут шкідливих програмних чи технічних засобів, призначених для несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку [2, с. 170].

Безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 361-1 ККУ, являються суспільні відносини власності на комп'ютерну інформацію та відносини надання й

отримання послуг електрозв'язку. Потрібно зазначити, що специфіка механізму заподіяння шкоди цим суспільним відносинам у результаті вчинення означеного злочину полягає в тому, що через створення, розповсюдження або збут шкідливих програмних чи технічних засобів створюється реальна загроза порушення суспільних відносин власності на інформацію або відносин надання послуг електрозв'язку. [1, с. 134]

Під комп'ютерною програмою Закон України "Про авторське право та суміжні права" розуміє набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його у дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах [3]. Шкідливими ж програмними засобами є спеціальні комп'ютерні програми, які прямо або побічно втручаються у роботу ЕОМ, АС, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку: порушують роботу окремих програм, баз даних, видачі викривленої інформації, так і апаратних та периферійних засобів; порушують нормальне функціонування мереж; дезорганізують процес обробки інформації [5, с.103].

Як бачимо, диспозицію ст. 361-1 розширено, порівняно з попередньою редакцією ст. 361 КК України, що встановлювала кримінальну відповідальність лише за розповсюдження комп'ютерних вірусів

Найпоширенішими різновидами шкідливих програмних засобів, які підпадають під дію цієї статті, є:

1) комп'ютерні віруси – програма, яка заважає роботі комп'ютера (знищує або перетворює значення даних вінчестера, системної області, мережі) [6, 314]. Характерною ознакою вірусів вважається їх здатність до самовідтворення та до модифікації програми, до якої вони приєднуються;

2) програми, призначені для нейтралізації паролів та інших засобів захисту комп'ютерних програм чи комп'ютерної інформації від несанкціонованого доступу;

3) програми-шпигуни, які після їх проникнення до певної АС, комп'ютерної мережі, операційної системи ЕОМ чи окремої комп'ютерної програми забезпечують несанкціонований доступ сторонньої особи до інформації, яка зберігається у ЕОМ, АС, мережі чи програмі або ж непомітно для власника чи законного користувача здійснюють несанкціоновану передачу такої інформації сторонній особі [4, с. 1038].

Об'єктивна сторона зазначеного складу злочину складається з наступних дій:

1. створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів включає в себе:

а) написання алгоритму з наступним (обов'язковим) перетворенням його у машинну мову. Причому внесення змін до вже існуючої комп'ютерної програми, внаслідок чого вона набуває ознак шкідливості, або якщо у неї додалися нові шкідливі функції, чи у результаті подібних змін було створено якісно нову шкідливу програму для ЕОМ, також слід вважати створенням;

б) виготовлення відповідного технічного пристрою.

Має значення і мета створення програмного чи технічного засобу, а саме, їх використання, розповсюдження або збут. Тобто, якщо вказане забезпечення було створено, наприклад, виключно з дослідницькою метою, то таке діяння не повинно вважатися караним. Якщо ж мала місце злочинна ціль (будь-яка з перелічених) кримінальна відповідальність повинна наставати за сам факт створення, незалежно від реалізації такої мети;

2. розповсюдження або збут шкідливих програмних чи технічних засобів, призначених для несанкціонованого втручання в роботу електронно-

обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку.

Злочин вважається вчиненим у разі здійснення хоча б одного діяння, вказаного у ст. 361-1 КК України. Також останнім часом стають досить доступними та популярними так звані вірусні конструктори або генератори, які дозволяють створювати шкідливі програмні засоби, навіть маючи мінімальний рівень знань у галузі комп'ютерної техніки та не володіючи мовами програмування. У законодавстві України на сучасному етапі немає норми, що встановлювала б відповідальність за створення вірусних генераторів, оскільки самі по собі вони не носять шкідливого характеру

Ч. 2 ст. 361-1 передбачає кваліфікуючі ознаки: створення з метою використання, розповсюдження або збуту, а також розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, призначених для несанкціонованого втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку, серед яких називає:

1. вчинення діяння повторно;
2. за попередньою змовою групою осіб;
3. заподіяння значної шкоди.

Тобто, якщо вказується на наявність значної шкоди, мова йде вже про матеріальний склад злочину. Значною ж шкодою у статтях 361 - 363-1, якщо вона полягає у заподіянні матеріальних збитків, вважається така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Таким чином, проаналізувавши об'єктивні ознаки складу злочину, закріпленого в ст. 361-1, можна дійти висновку, що недосконалість формулювання диспозиції цієї статті впливає на правильність та ефективність кваліфікації діянь, пов'язаних зі створенням, використанням, розповсюдженням та збутом шкідливих програмних чи технічних засобів. Для вирішення зазначеної проблеми, та для охоплення складом злочину більшого кола суспільно небезпечних діянь пропонується встановити кримінальну відповідальність не лише за створення шкідливих програмних чи технічних засобів з метою їх використання, розповсюдження або збуту, а й безпосередньо за використання зазначених комп'ютерних програм та пристроїв.

Отже, формулюється визначення стосовно того, що комп'ютерна злочинність є динамічним явищем, яке постійно розвивається, набуває різноманітних форм і видів. Це свідчить про те, що правоохоронні органи повинні постійно відслідковувати нові прояви комп'ютерних злочинів, а законодавці повинні доопрацьовувати формулювання чинного Кримінального кодексу України, особливо відносно нових складів злочинів, з урахуванням сучасного доробку правової науки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінально-правова охорона інформаційної безпеки України : монограф. / М.В. Карчевський ; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012.–528с.
2. Кримінальний кодекс України : чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 25 серп. 2011р.: (ОФІЦ. ТЕКСТ). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2011. - 216 с. – (Кодекси України).
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» ред. від 23.12.1993, станом на 19.11.2012 <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. – 7-ме вид., переробл. та допов. – К.: Юридична думка, 2010. - 1288с.
5. Климчук О. Юридичний аналіз складу злочину, передбаченого ст.361-1

Кримінального кодексу України „Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут” / О.Климчук // Юридичний радник. – 2006. – №2. – С.102-105.

6. Інформатика та комп'ютерна техніка : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: «Академвидав», 2002. – 320 с.

Ніколаєва Елла Василівна
курсант 3 курсу факультету з підготовки слідчих
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
м.Дніпропетровськ
Науковий керівник: Шаблистий В.В.
кандидат юридичних наук, доцент

НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПРОФІЛАКТИКА

Насильство в сім'ї є вельми актуальною і достатньо дослідженою проблемою. На жаль, необхідно констатувати, що сім'я як осередок суспільства без підтримки держави, її інституцій не завжди спроможна виконувати свою головну функцію – забезпечення належного добробуту та виховання дітей. Тому не буде перебільшенням твердження, що специфічна сфера суспільних відносин, які виникають у зв'язку з насильством в сім'ї, продовжує перебувати в кризовому стані. На тлі несприятливої демографічної ситуації спостерігається погіршення рівня та якості життя української родини, що суттєво обмежує її можливості щодо реалізації природних і соціальних функцій.

Проблема насильства в сім'ї примушує говорити про себе на повний голос. Дослідження, що проводяться в Україні, також підтверджують надзвичайну гостроту проблеми та поширення різних форм насильства в українських сім'ях [3, с. 97-100].

Важливо наголосити, що у Кримінальному кодексі України (далі – КК України) ми не знайдемо статті, яка передбачає відповідальність саме за вчинення насильства в сім'ї, така відповідальність існує за окремі види насильства, що мають ознаки злочину: тілесні ушкодження різної тяжкості, побої, мордування, згвалтування тощо.

Домашнє насильство – це проблема, яка часто замовчується сім'ями. Але від мовчання ситуація не вирішується, а навпаки – образи переростають у бійки, тривожність – у депресію, страх – в апатію. Насильство – це проблема всієї сім'ї, але найбільш від нього страждають жінки.

Домашнє насильство носить прихований характер: не лише кривдник, але й жертва нерідко докладають усіх зусиль, щоб не «виносити сміття з хати», або через сором, або через страх, безпорадність, відчуття неможливості змінити будь-що на краще, а інколи – просто через незнання. Гострота цієї проблеми свідчить про соціально нездорову моральну атмосферу. Ми вже звикли бачити різні види насильства в засобах масової інформації, на телебаченні, та в кіно [4, с. 19-23].

Міністерство у справах сім'ї, молоді і спорту називає такі фактори проявів насильства в українських родинах: